BOEREN BOND

Provincie Antwerpen

west-vlaanderen
de gedreven provincie

provincie Oost-Vlaanderen

provincie Limburg

VLAAMS-BRABANT

Melk 4 Kids

Minimumdoelen Kleuteronderwijs

Peter De Donder

26 november 2026

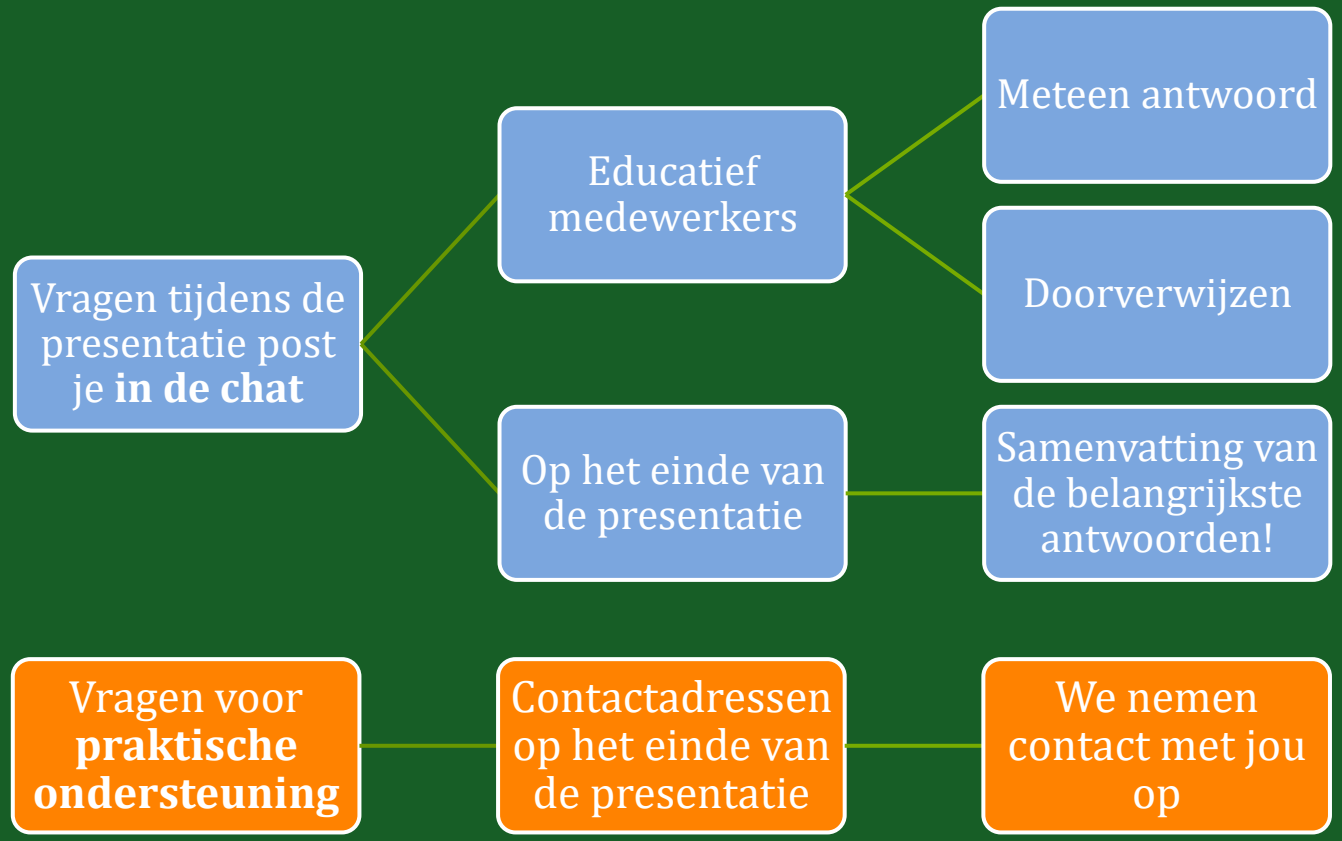
“Minimumdoelen: focus of inspiratie”

Webinar:

1. Inleiding en situering
2. Focus tijdens een bezoek
3. Doelen koppelen aan jouw aanbod…
4. Laat je inspireren door de minimumdoelen!
5. En nu?

BOEREN BOND

Vragen?

1 Inleiding en situering

Waarom?

- Eerste generatie onderwijsdoelen voor het basisonderwijs: **meer dan 20 jaar oud .**
- Nationale en internationale testen en onderzoeken: **een sterk dalende trend** in de leeruitkomsten van leerlingen in het basisonderwijs.
- Belang van **goede onderwijskwaliteit** op jonge leeftijd voor sociale mobiliteit, gelijke kansen en leerprestaties op lange termijn.

*nieuwe, **kennisgerichte** minimumdoelen voor het basisonderwijs*

de lat hoog te leggen

Wanneer?

Schooljaar	Kleuteronderwijs + lager onderwijs 1ste - 3de jaar*	Lager onderwijs 4de jaar	Lager onderwijs 5de jaar	Lager onderwijs 6de jaar
2025-2026	Oude eindtermen **+ vrijwillig nieuwe minimumdoelen als schooleigen doelen**	Oude eindtermen **+ vrijwillig nieuwe minimumdoelen als schooleigen doelen**	Oude eindtermen **+ vrijwillig nieuwe minimumdoelen als schooleigen doelen**	Oude eindtermen **+ vrijwillig nieuwe minimumdoelen als schooleigen doelen**
2026-2027	**Verplicht nieuwe minimumdoelen Nederlands, wiskunde en wetenschap en techniek** + vrijwillig de overige nieuwe minimumdoelen	Oude eindtermen **+ vrijwillig nieuwe minimumdoelen als schooleigen doelen**	Oude eindtermen **+ vrijwillig nieuwe minimumdoelen als schooleigen doelen**	Oude eindtermen **+ vrijwillig nieuwe minimumdoelen als schooleigen doelen**
2027-2028	**Verplicht nieuwe minimumdoelen**	**Verplicht nieuwe minimumdoelen Nederlands, wiskunde en wetenschap en techniek** + vrijwillig de overige nieuwe minimumdoelen	**Verplicht nieuwe minimumdoelen Nederlands, wiskunde en wetenschap en techniek** + vrijwillig de overige nieuwe minimumdoelen	Oude eindtermen **+ vrijwillig nieuwe minimumdoelen als schooleigen doelen**
2028-2029	**Verplicht nieuwe minimumdoelen**	**Verplicht nieuwe minimumdoelen**	**Verplicht nieuwe minimumdoelen Nederlands, wiskunde en wetenschap en techniek** + vrijwillig de overige nieuwe minimumdoelen	**Verplicht nieuwe minimumdoelen Nederlands, wiskunde en wetenschap en techniek** + vrijwillig de overige nieuwe minimumdoelen
2029-2030	**Verplicht nieuwe minimumdoelen**	**Verplicht nieuwe minimumdoelen**	**Verplicht nieuwe minimumdoelen**	**Verplicht nieuwe minimumdoelen Nederlands, wiskunde en wetenschap en techniek** vrijwillig de overige nieuwe minimumdoelen
2030-2031	**Verplicht nieuwe minimumdoelen**	**Verplicht nieuwe minimumdoelen**	**Verplicht nieuwe minimumdoelen**	**Verplicht nieuwe minimumdoelen**

Druk op de scholen

1. Focus op effectieve leertijd en basisvaardigheden

Het Vlaamse onderwijsbeleid legt de nadruk zeer sterk op **het maximaliseren van effectieve onderwijstijd**. Met de invoering van de vernieuwde, meer kennisgerichte minimumdoelen en de verplichting om in het basisonderwijs minstens de helft van de tijd aan Nederlands en wiskunde te besteden, moeten alle activiteiten direct bijdragen aan deze doelen.

Directies en leerkrachten kijken kritischer naar de klok: **weegt de verloren lestijd in de klas op tegen de leerwinst van de uitstap?**

2. Strengere controle en verantwoording

Buitenschoolse activiteiten zijn volgens de regelgeving van Onderwijs Vlaanderen **"zinvolle, lesvervangende activiteiten"** die deel uitmaken van het leerprogramma.

- **(meerdaagse) Uitstappen** moeten door de school grondig worden voorbereid en geëvalueerd via verslagen.
- Deze verslagen moeten **ter inzage liggen voor de onderwijsinspectie**. De inspectie controleert hiermee expliciet of de uitstap wel bijdraagt aan het behalen van de minimumdoelen.

3. Kostenbeheersing en de maximumfactuur

Naast de pedagogische verantwoording speelt ook de **financiële verantwoording** een grote rol. Door de strikte maximumfactuur in het basisonderwijs en de toenemende roep om kostenbeheersing moeten scholen elke euro verantwoorden aan de schoolraad. Een uitstap die veel geld kost, móét een harde pedagogische link hebben met de minimumdoelen om de uitgave naar ouders toe te kunnen rechtvaardigen.

Leerkrachten blijven verantwoordelijk voor het behalen van de minimumdoelen.

Werken met en aan de minimumdoelen is aanbevolen.

De (meeste) scholen zullen blijven komen, ook als je dit niet doet.

In de praktijk

Minimumdoelen

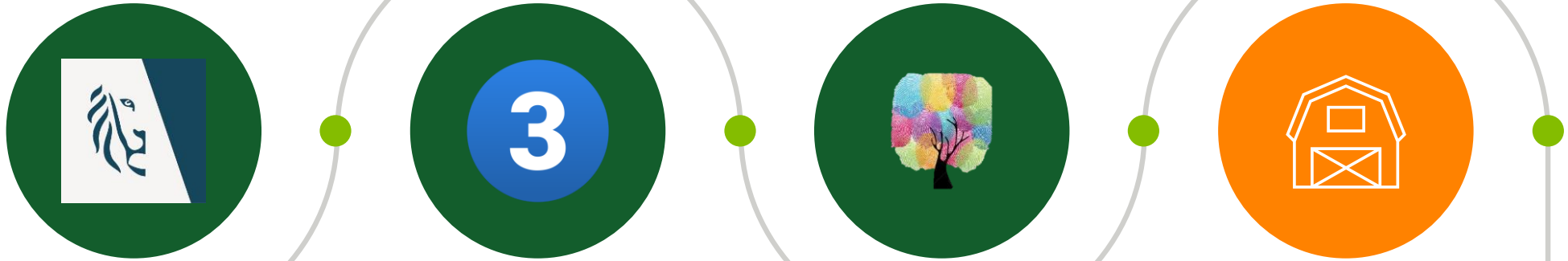
Ministerie Onderwijs

Leerplandoelen

Onderwijskoepels

Leerlijnen en lesdoelen

Scholen

Boerderijbezoek

Hoe passen we daarin?

In de praktijk

208 KS + 790 LS
Minimumdoelen
Ministerie Onderwijs

Leerplandoelen
Onderwijskoepels

Leerlijnen en lesdoelen
Scholen

Boerderijbezoek
Aanbod koppelen aan minimumdoelen!

www.onderwijsdoelen.be

2 *Focus tijdens een bezoek*

Activiteiten in de kleuterschool (2,5 < 6 jaar):

Ervaringskansen

(ontmoeten – spelen – exploreren – begeleiding)

Woordenschat

Herhaling

Creëer rijke ervaringskansen!

Focus
op 3 (max 5) minimumdoelen

208 minimumdoelen

Tot en met de 3de Kleuterklas

2,5 < 6 jaar

368 minimumdoelen

Tot en met het 4de leerjaar

6 < 10 jaar

422 minimumdoelen

Tot en met het 6de leerjaar

10 < 12 jaar

3

Doelen koppelen aan jouw aanbod...

Selectielijst basisaanbod (9) minimumdoelen KS

» Gebruik als lijst om aan leerkrachten **focus mee te delen**

1. Selecteren zelf 3 à 5 minimumdoelen.
2. Geef deze aan de leerkracht mee of plaats op de website of ….
3. Focus tijdens het bezoek op deze minimumdoelen!

» Gebruik als lijst om leerkrachten **focus te laten kiezen**

1. Vraag aan de leerkracht 3 à 5 minimumdoelen te selecteren.
2. Focus tijdens het bezoek op deze minimumdoelen!

Voorbeeld:

SELECTIELIJST MINIMUMDOELEN BASISAANBOD KLEUTERSCHOOL

Onderwijsdoelen geselecteerd voor een basisbezoek met kleuters aan een landbouwbedrijf.

4.2.3	De kleuters kennen begrippen met betrekking tot infrastructuur en de interactie ervan met landschappen.
4.2.7	De kleuters kunnen het ritme van de seizoenen in de directe omgeving herkennen.
9.3.3	De kleuters kunnen volgens de klas- en schoolafspraken zelfstandig en samen werken en spelen, en sociale formules hanteren, waaronder groeten, uitnodigen om mee te doen en bedanken.
1.4.1	De kleuters kunnen basiswoordenschat en eenvoudige betekenisrelaties inzetten met betrekking tot de leefomgeving en de school.
3.1.1	De kleuters kennen begrippen met betrekking tot organismen: fauna, zoogdieren, vogels, vissen, insecten en flora.
3.1.2	De kleuters kunnen organismen beschrijven op basis van waarneembare kenmerken en fauna beschrijven op basis van voortplantingswijze.
3.1.4	De kleuters kennen de fasen van de levenscyclus: geboorte/kieming, groei, voortplanting en dood.
3.2.2	De kleuters kennen verschillende voedingsmiddelen.
3.6.2	De kleuters kunnen aangeleerde woordenschat inzetten om te redeneren over een wetenschappelijke vraag.

www.boerenbond.be/vormingen-landbouweducatie

4

Laat je inspireren door de minimumdoelen!

Kansen om jouw aanbod te verbreden of te verdiepen!

Kansrijke omgeving

Woordenschat

Herhaling

focussen

op minder voor de hand liggende mininmumdoelen tijdens het bedrijfsbezoek

Selectielijst specifiek aanbod minimumdoelen

» Gebruik als lijst om aan leerkrachten **focus van een specifieke aanbod mee te delen**

1. Selecteren *een vakgebied en 3 à 5 minimumdoelen* waar je je zelf goed bij voelt.
2. Geef deze aan de leerkracht mee of plaats op de website of ….
3. Focus tijdens het bezoek op deze minimumdoelen!

» Gebruik als lijst om leerkrachten **focus van een specifieke aanbod te laten kiezen**

1. Vraag aan de leerkracht *een vakgebied en 3 à 5 minimumdoelen* te selecteren.
2. Focus tijdens het bezoek op deze minimumdoelen!

Voorbeeld:

KLEUTERSCHOOL Wiskunde

☐ **2.1.1** De kleuters kunnen de telrij opzeggen en tellen tot twintig. **2.1.8** De kleuters kunnen ongestructureerde en gestructureerde aantallen tot en met tien vergelijken, sorteren, resultatief tellen, koppelen aan het telwoord en de getalnotatie en ordenen van weinig naar veel of omgekeerd.

Dit betekent: kleuters tellen voorwerpen en vergelijken aantallen.

Op de boerderij: dieren tellen en vergelijken waar de meeste kippen of koeien staan.

☐ **2.3.4** De kleuters kunnen begrippen met betrekking tot grootte, hoogte en hoeveelheid gebruiken, waaronder groot, klein, hoog, laag, veel en weinig.

Dit betekent: kleuters gebruiken vergelijkende begrippen correct.

Op de boerderij: een kalf vergelijken met een koe of een kleine pompoen met een grote pompoen.

☐ **2.3.5** De kleuters kunnen grootheden vergelijken en ordenen. **2.3.7** De kleuters kunnen de begrippen zwaar en licht gebruiken bij het vergelijken van gewicht.

Dit betekent: kleuters ervaren verschillen in gewicht, lengte, ...

Op de boerderij: groenten, fruit of voederzakken vergelijken.

☐ **2.4.5** De kleuters kennen en gebruiken de volgende begrippen met betrekking tot plaatsbepaling: in, tussen, uit, binnen, buiten, ervoor, erachter, eronder, erboven, erop, ernaast, ver, dichtbij, tegen, tegenover, omhoog, naar boven, omlaag, naar beneden

www.boerenbond.be/vormingen-landbouweducatie

Met dank aan

Silke Dekens uit Kester

Laura Vandermeersch uit Passendale

5
En nu?

Praktisch implementeren?

West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	Antwerpen	Limburg
marijke.willaert @inagro.be	landbouweducatie @oost-vlaanderen.be	bezoekdeboer @vlaamsbrabant.be	landbouweducatie@ boerenbond.be	landbouweducatie@ boerenbond.be

leden

Melk4kids

landbouweducatie@ boerenbond.be

www.melk4kids.be/contact

BOEREN BOND

Vragen?

Peter De Donder

peter.de.donder@boerenbond.be

016 28 60 32

www.boerenbond.be

BOEREN BOND

Save the date!

Minimumdoelen
Lagere School

Peter De Donder

26 januari 2027 | 12.15 uur - 13.30 uur

“Minimumdoelen: focus of inspiratie”